

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in upravnštvo v Ko-
pijarjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništvo Štev. 50 — Telefon
upravnštvo Štev. 320

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Nova pota boljševiške gospodarske politike.

Ljeningov govor.

LDU Dunaj, 17. marca. (DKU) Ukrajinski tiskovni urad javlja: »Radio Vestnik« z dne 16. t. m. objavlja govor Lenina na desetem kongresu ruske komunistične stranke, ki naglašja potrebo, da se ukine dosedanja komunistična uprava poljskih pridelkov in da se uvede namesto nje davek na poljske pridelke. Obenem naj se dovoli svobodna trgovina in naj se podpisna zadrugarstvo. Lenin je izjavil: »Razmere med proletariatom in kmeti so odločilne za usodo naše revolucije. Stremiti moramo za tem, da zadovoljimo kmete. Zato je potrebna svoboda trgovine in dobava blaga. To se mora zgoditi takoj, ker se pri-

čenja setev. Došla so nam poročila, da se je v Londonu podpisala pogodba, da bo Anglija dobavila 18 in pol milijonov pudov premoaga. Ta premoag bomo uporabili za Petrograd in za tekstilno industrijo. Potrebujemo gospodarski oddih. Ta oddih dosežemo s tem, da se začasno ne držimo suženjsko črk našega programa. Z blagom pa, ki pride pod upravo države, se bo moč vlade ojačila. Zadovoljiti moramo kmeta in sprejeti svobodno trgovino, da s temi koncesijami vzdržimo še jačje vlado v rokah proletariata. Prilagoditi se moramo kmetom, ki jih v treh letih nismo mogli preobraziti.«

Dogodki v Rusiji.

Pogodba med Anglijo in Rusijo. — Boji pred Kronstadtom.

Najvažnejša vest današnjega dne je poročilo, da je Anglija po mnogem odlašanju ravno sedaj podpisala trgovinsko pogodbo s sovjetsko Rusijo. Pogodba stoji takoj v veljavo. Obe državi se zavezuje, da odstranita vse zapreke za trgovino in ladjeplovbo, da prenehata sovražno propagando druga proti drugi, da odpravita blokado in upostavita pošto in brzovoj v predvojnem razmerju. To je za sovjetsko vlado dragocena pridobitev, za katero je dolgo zastoj hlepela. Da bi bili Anglijo pri tem vodili ozir na ruske interese, ne bo nihče mislil, vendar bo vsekakor tudi za Rusijo boljše, ako boljševikov ne vržejo struje, ki so v službi francoskega kapitalizma in prejšnjega

režima. Rešitev bo morda bolje prišla polagoma, poleg mirnega razvoja.

Položaj nasproti kronštatskim upornikom se ni izpremenil. Sovražnosti se vrše dalje. Trockij je nasproti raznim časnikarjem priznal, da so kronštatski uporniki jako močni in da imajo v rokah celokupno baltiško mornarico. Da se prihranijo prevelike žrtve, je vlada upornikom predlagala premirje in pogajanja. Upor da je delo Francije in ruskih emigrantov. Drugod v Rusiji ni nikjer nobenega upora.

Druge vesti vztrajajo na poročilih o širjenju vsajne tudi v Petrogradu in odpadanju rdečih čet.

Politične razmere v Rusiji.

O ruskih političnih razmerah se berejo v naših listih časih take reči, ki kažejo popolno nepoznanje dejanskih razmer. Tako se n. pr. v nekem mariborskem listu trdi, da so »socialrevolucioneri« (tako jih je zvati) »največja in najmočnejša stranka, ki je delovala predvsem na kmetih in bila predstaviteljica ruskega kmetkega prebivalstva z zelo širokim agrarnim programom na komunistični podlagi.« V resnici socialrevolucioneri niso nobena ljudska stranka ter ne predstavljajo in nikoli niso predstavljali kmetkega prebivalstva, še manj pa so med njim delali. Med kmeti sploh nobena stranka na Ruskem nikoli ni nič delovala niti neposredno niti posredno. Socialrevolucioneri so predstavitelji najradikalnejše ruske inteligence, ki je pod carskim režimom deloma vedla konspirativno-tajno politiko in se je izrekutirala večinoma iz vseučilišč, med narodom pa ni imela tal, ker so bili to goli teoretiki in fantasti.

Delali so med kmetiskim prebivalstvom edino in izključno zadrugniki, ki pa so imeli malo časa politično preobraziti miselnost ruskega kmeta in so do 1917. leta morali bolj posvečati pozornost izključno gospodarskim vprašanjem. Večina es-erov (soc.-revolucionerov) pa je pod carskim režimom na deželi kot podeželska uradniška inteligenca sploh kmalu izgubila vsako politično energijo in se vdinjala režimu. Kmet je vse brez razlike sovražil in es-eri niso dali nobenega političnega talenta, narobe, sta Kerenskij in Černov leta 1917. javne zadeve tako zavozila, da ruskemu narodu danes ni nobena stranka bolj tuja kakor ravno es-erovska — tembolj, ker so njeni voditelji popolnoma v službi Francije, ki je med ljudstvom splošno obsovana.

Kar se boljševikov tiče, je res, da se njihova moč najbolj našlanja na vojsko, je pa pretirano reči, da večina te vojske sestoji iz tujih najemnikov. Baškirov, Kirgizov in Kalmikov, o katerih se v tej zvezi govori, je razmeroma zelo malo, in niso tuji najemniki, marveč politično že davnaj asimilirani ruski državljani, ki so že v carski vojski bili znani kot najboljši kavaleristi, izvzemši Kirgize, ki so imeli neke privilegije. Sicer pa med temi rodovi tudi obstoja strankarska diferenciacija med odločnimi boljševiki na eni in neboljševiki na drugi strani in državljanska vojska med Baškiri in Kirgizi samimi traja najmanj že dve leti. Vzrok: baškirsko in kirgiško ve-

leposesivo, ozir. veleživilinogojstvo na eni in neizrečeno siromašni ter tlačeni vaški (oziroma aulski) proletariati na drugi strani. Sploh o ruskih muslimanih, bodisi obraženih Tatarjih v mestih, bodisi raznih plemenih na deželi, nikakor ne gre govoriti kakor o nekih »hordah«, ki bi jih bilo postavljati v isto vrsto z bivšimi nemškimi in mažarskimi vojnimi uetniki, najmanj pa so to »roparje«, ampak najmirnejši poljedelci in živinorejci na svetu, ki jih je paruska revolucija vsled socialnih vzrokov nujno tudi v svoj krog potegnila.

Kar se tiče kmetov, je kot dvakrat dve štiri gotovo, da morejo le oni napraviti konec sedanjemu režimu. Če se upre boljševiška armada, se v jedru upro ravno kmetje, ki tvorijo brez vsakega dvoma njeno pretežno večino in se edino v armadi najbolj politično prosvetljujejo.

Najgloblji vzrok dogodkov 1. 1917/18 pa je ta, da nobena stranka, najmanj pa inteligenčni es-eri, ni znala izvesti agrarne reforme, ker ni bila nobena na to ogromno delo pripravljena. Ruski inteligent zna na pamet Hegla in Marksa, ni bil pa sposoben voditi niti avtonomnih »zemskih« edinic, ki so bile gnezdo korupcije mesto žarišče politične samodejavnosti. Zemlje kmetje niso dobili od Kerenskega in Černova, ampak od Ljeninga. Če bi prišli zdaj zopet na vrh Es-Eri in menjševiki, bi to ne imelo dolgega obstanka. Sicer pa vemo iz Zabajkalja, da se je tam že osnovala velika agrarna stranka in se bo to gibanje razširilo na vso državo, ker leži takorekoč v zraku. V parlamentu na Daljnem vzhodu je 1921. kmetška stranka dobila celo več poslancev od komunistov. Usoda slednjega ni zavisna od es-erovskih inteligentov, ampak od tega, se bo li znal orientirati popolnoma v smeri agrarnih zahtev ali ne.

Toliko le mimogrede, ker se čitajo pri nas o tem časih stvari, ki vzbujajo le tihi nasmehljaj od strani skromnega poznavalca.

Evropa naj pride v Ameriko!

Washington, 18. marca. (Izv.) Harding je odločil, da ne pošlje v Evropo delegatov, ki naj bi se pogajali z zavezniki o spornih vprašanjih. On zastopa stališče, da naj zavezniki pošljejo svoje delegate v Washington, ki je za mirovna pogajanja veliko bolj pripraven kot Pariz.

Vlada kupila muslimane za 5 milijard?

Belgrad, 17. marca. (Izvirno.) O dogovoru med vlado in muslimani se širijo po Belgradu čudne vesti. Še začetkom tega tedna so listi poročali, da zahtevajo muslimani za svojo pomoč vladi 5 milijard. Nato se je poročalo, da se vlada brani obljubiti tako vsoto, ker je previsoka. Sledila so poročila listov, češ da so muslimani zgihali z vlado za dve milijardi K.

Sedaj pa naenkrat izjavljajo listi, da se pakt med vlado in muslimani sploh ne objavi, ker je tajen. Iz tega sledi, da je vsota, s katero je vlada kupila 24 muslimanskih glasov, zdatno višja. V poslanskih krogih sodijo nekateri, da je vlada končno vendarle obljubila muslimanom 5 milijard, da pa so muslimani dolžni glasovati za centralizem.

Liberalni samostojneži se prodali vladi za izobznice.

Izjava srbskih kmetov. — Nova korupcija.

Belgrad, 17. marca. Samostojni poslanci, slovenski liberalni kmetje z dr. Vošnjakom na čelu, so zapustili vrste srbskih kmetov ter gredo v vlado. Kakor poročajo listi, postane dr. Vošnjak poslanik v Varšavi, mesar Pucelj pa minister. Ali bo ministral veram ali kmetijstvu, še ni dognano.

Z ozirom na izstop slovenskih liberalnih kmetov iz kluba zemljoradnikov, je izdal zemljoradniški klub posebno izjavo, ki ostro napada slovenske liberalne kmete. Izjava veli, da je ustavni načrt, ki so ga izdali zemljoradniki, podpisal v imenu slovenskih liberalnih kmetov tudi posl. Pucelj, da pa je dr. Vošnjak glasoval proti temu načrtu za vladni načrt. Nadalje izjava srbskih kmetov očita slovenskim liberalnim samostojnežem, da nimajo nobenega

kmetkega programa in da jih v vsej politiki vodi le želja po koristih. Izjava pravi dalje, da so poslanci samostojne kmetijske stranke izdali kmetске koristi za ministrske stoličke in za izvoznice ter uvoznice. Slovenski samostojneži so v klubu vedno delali na to, da bi šli v vlado, da si zagotove razne osebne koristi, da si pridobe izvoznice za svoje zavode itd. Ko so videli, da zemljoradniški klub ni voljan služiti takim namenom, so zapustili vrste srbskih kmetov ter se prodali vladi. Zemljoradniški klub si more le čestitati, da se je rešil tega bremena. — Tako sodijo o slovenskih liberalnih kmetih srbski kmetje, ki hočejo proti tej vladi ostati v opoziciji. Srbsko ljudstvo zaničuje koruptno politiko vlade in vse tiste, ki se ji prodajajo.

Iz mlakuzne navzgor!

Materialistično svetovno naziranje je od svojega početka izpodkopalo temelje vsem npravnim načelom držče se edinega zakona sebičnosti. Gmotna korist in telesni vžitek je materialistu začetek in konec življenjske močnosti. Boj proti veri, zahteva po razdružljivosti zakona, gonja za milijoni — Kristan, Pucelj, Korkut! — razkošje, razbrzdanost nagonov, vse to ima en in isti vir: materializem, notranji odpad od krščanstva. Propadanje npravnosti je napredovalo tako daleč, da se zbira takoimenovana »boljša družba« le še okrog notoričnih lumpov, ki so pa seveda milijonarji, a pošten človek, če je nemanič, velja za družabnega izobznice. Po zgledu za to trditve nam ni treba daleč hoditi in je dovolj, če se ozremo nedaleč okoli sebe. V Jugoslaviji je zavzel materializem tolik razmah, da dvigajo njegov prapor brez najmanjšega stramu merodajni krogi v državi; ta prapor pičola z vladnega doma in s konstituante. Spričo tega se ne smemo čuditi, da se danes z delavstvom postopa kakor z neprijetnim življenjem ali celo sovražnikom države in da socialnogospodarske določbe ne najdejo mesta v vladnem ustavnem načrtu.

Sedanji ministrski predsednik Pašić je najbogatejši mož v Srbiji, dasi je bil še v svoji moški dobi ubog politični pregnanec, a z njim so ministri Ninčić, Drašković in drugi taki pičiči — vse sami bankokrati. Kako moremo misliti, da bi pod vlado takih mož mogla zrasiti v Jugoslaviji socialno pravična državna uredba, da bi pod roko teh mož mogle nastati take socialnogospodarske razmere, v katerih bi prišlo do veljave pošteno delo in bi vsak toliko veljal, kolikor bi po svojem poštemem delu zaslužil, v katerih bi vsako pošteno delo človeka tudi pošteno preživelo. Tega ne pričakujemo. Treba bo drugih ljudi, ki bodo hodili pod drugačnim praporom nego sedanji mogotci, da zgrade tej državi nove trdnjše temelje nego so tišči, na katere zidajo sedaj demokrati in radikali s svojimi muslimanskimi in kmetiskimi podajajči.

In to je tolažljivo: materializem nam ni uničil vsega, ni prevzel vsega ljudstva, ampak se velik del vedno odločneje loči od mamonovih častilcev in se zbira pod starim in vedno novim jasnim praporom večnih npravnih načel. Polne cerkve, oblegane božje mize pri nas so nam za to tolažljivo in zanesljivo znamenje. A poročila pravijo, da tudi srbsko in hrvatsko ljudstvo odločno iščeta poti, ki vodijo proč od dosedanjih voditeljev. Materializem je danes res na vrhu. Toda to so le smeti in gnoj, ki se zbira na površini zajezeno vode. Ko pride čas, se jezovi odpro, in vso nesnago bodo odnesli mogočni sveži valovi. Tega časa čakajmo, nanj se pripravljajmo!

Širite „NOVI ČAS“

Socialno gospodarska vprašanja v ustavnem odboru.

V seji dne 17. t. m. je ustavni odbor rešil člene 6—11 socialnogospodarskega dela ustave. K 6. členu je dr. Šimrak predlagal dodatek, naj država daje brezplačno zdravniško pomoč vsem državljanom brez razlike. Člen je bil sprejet v naslednjem besedilu:

»Država mora skrbeti 1. za posebno zaščito mater in majhnih otrok. 2. Za ohranitev zdravja vseh državljanov. 3. Za pobijanje akutnih, epidemičnih in kroničnih bolezni in za pobijanje alkohola. 4. Za brezplačno zdravniško pomoč vsem državljanom brez razlike. Člen je bil sprejet v naslednjem besedilu:

»Država mora skrbeti 1. za posebno zaščito mater in majhnih otrok. 2. Za ohranitev zdravja vseh državljanov. 3. Za pobijanje akutnih, epidemičnih in kroničnih bolezni in za pobijanje alkohola. 4. Za brezplačno zdravniško pomoč vsem državljanom brez razlike. Člen je bil sprejet v naslednjem besedilu: »Zavarovanje delavcev v primeru nezgode, brezposelnosti, nesposobnosti ali starosti se uredi s posebnim zakonom.« — Dr. Gosar je odločno pobijal stališče vlade, ki predvideva zavarovanje samo za tovarniške delavce in zahteval, da se isto razširi splošno na vse delavce in da morajo v zavarovalni fond prispevati konsumenti in producenti. Zavarovanje mora biti poleg tega enotno in urejeno po pokrajinah. Nikakor pa ne po današnjem sistemu, kjer se 5 odstotkov celokupnih dohodkov porabi samo v administrativne svrhe. — Dr. Šimrak je zahteval, da se kmetom zagotovi poseben kvantum zemlje, živine in premičnin. Zahteval je, da se za seljake uvede zavarovanje in ustanovijo trgovske, delavske in obrtne zbornice z legislativno iniciativo. — 11. člen se glasi: »Invalidi in vojne sirote ter vdove padlih v vojni uživajo posebno državno zaščito in pomoč. S posebnim zakonom se bo uredilo vprašanje

vsposobljenja invalidov za delo in vojnih sirot za delo in življenje.

Dnevni dogodki.

Zločinske nagajivosti Italijanov v Trbižu. Trije naši železničarji poškodovani. Naši železničarji vozijo z osebnimi vlaki na progi Ljubljana-Trbiž do Trbiža, kar seveda fašistovskim laškim železničarjem ni všeč in nagajajo kolikor morejo našim železničarjem. Včeraj dne 17. marca 1921 je bilo spremljevalno osebje ljubljanskega jutranjega osebnega vlaka v Trbižu v smrtni nevarnosti. Iz same nagajivosti so Lahi zavozili v ljubljanski osebni vlak. Silni pretreslaj je povzročil, da so bili trije naši spremljevalci poškodovani. Naši do Italije tako odnehljivi diplomati naj skrbje, da naši železničarji, kateri morajo v službi voziti v Trbiž, ne bodo izpostavljeni smrtni nevarnosti.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murški Soboti je iskalo v preteklem tednu od 6. do 12. marca dela 189 moških in 60 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 162 moških in 93 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 124. Promet od 1. jan. 1921 do 12. marca 1921 izkazuje 4710 strank, in sicer 2174 delodajalcev in 2536 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1057. Dela iščejo: pisarni, moči, kovinarji, tapetniki, sedlarji, peki, mlinarji, mesarji, mizarji, kolarji, natakariji, natakarike, zidarji, slikarji, pleskarji, trgov. sodrudniki, sodrudnice, strojniki, kurjači, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: opekarji, mizarji, viničarji, maerji, sodarji, krojači, šivilje, hlapci, dekleta za polje, pečarski pomočniki, kovači, pletarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Nedelja zbiranja. V nedeljo, dne 20. t. m., ko odgovarja ves jugoslovanski narod z grandiozno žalno manifestacijo na laško izzivanje s tržaško proslavo, je za vse Jugoslovane dan zbiranja. V ta namen se bodo po vseh krajih Jugoslavije pobirali prostovoljni prispevki za naša obrambna društva in v korist »Jugoslovenske Matice« se bodo prodajale razglednice. Bratje in sestre! Ne prezrite dneva zbiranja, ne pozabite na preganjane tam preko! Zato storite svojo dolžnost, da bo nedelja zbiranja vsem zatiranim v večem spomin in trajno izpodbudo! Kjer še ni organiziran odbor, ki izvrši zbiranje, osnujte tak odbor in kjer se zbira, tam je vaše mesto, kot pobiratelj in darovatelj. Na delo, za vspeh nedelje zbiranja, na delo za rešitev naše zemlje!

Belokranjske pisarnice (pirhi) v korist »Jugoslovenske Matice« se prodajajo v trgovinah Magdič in Sterk v Ljubljani. Cena posamezne pisarnice sedem kron.

Nesreče v rudnikih. V rudnikih Trboveljske premogokopne družbe se nesreče množe. Zanimiva bi bila statistika nesreč in poškodb tekom zadnjega leta. Uradni zapisniki sicer ugotavljajo nekrivdo družbe, podanih pa je več ovadb na državno pravdnništvo.

Več orožniških postaj. Ministrstvo za notranje stvari je odredilo, da se v vsej državi podvoji število obmejnih orožniških postaj.

Kolonizacija. Ministrstvo za agrarno reformo javlja, da je za tekoči letnik kolonizacija končana. Nadaljevala se bo 15. septembra.

Zadušila se je v zakurjeni sobi 11 mesecev stara Marija Bombač na Uncu št. 12.

Po 50 ločitev zakona na dan imajo v Berlinu; kot razlog se v 98 odstotkih vseh slučajev navaja zakonska nezvestoba.

Najdeno truplo novorojenčka. V gozdiču pri kolodvoru v Novem mestu je našel orožnik Alojzij Hacin truplo novorojenčka, zavito v vrečo pod neko smreko. Truplo je moralo ležati tam kake tri mesece.

Prijeta tatinska družba. Orožniki iz Sv. Križa pri Litiiji so aretirali Antona in Ignaca Multa iz Bratenc, Mihaela Verbiča in Jožefa Kotarja, Jožefa in Ano Verbič iz Mengša, obč. Gradišče, ker so osumljeni, da so izvedli v okolici Sv. Križa več tatvin. V okolici Sv. Križa je bilo izvedenih veliko tatvin. Vsled tatvin so bili oškodovani Anton Lavriz iz Žubine za 6 tisoč kron, Mihael Primc v Pungertu za 8000 kron, Franc Senjur v Dolenji vasi za 2000 kron, Janez Kastelic v Pungertu za 1500—1600 kron, Terezija Markelj v Temenihah za 400 kron, Franc Sinjur v Dolenji vasi za 2400 kron, Ivan Antončič iz Malih Dolov za 2000 kron.

Volitve v delavsko in nameščensko zbornico v Gradcu so se vršile minolo nedeljo. Uspeh je v glavnem naslednji: V I. odseku za nameščence je bilo oddanih 2587 socialističnih in 1727 narodnih in krščansko-socialnih glasov; v II. oddelku nameščencev (industrija, trgovina in obrt) je bilo 2588 socialističnih in 1721 krščanskih glasov; v oddelku za nameščence v prometnih podjetjih je bilo 4422 socialističnih in 899 krščansko-narodnih glasov. Delavci v industriji, trgovini in obrti so oddali 9546 glasov za socialiste, 241 glasov za krščanske in narodne socialce.

Ljubljanski dogodki.

lj Frančišek Šoukal. Danes ob 3. uri zjutraj je izdihnil v deželni bolnišnici po dolgem trpljenju naš blagi prijatelj in tovariš Frančišek Šoukal, trafikant pred Škofijo. Dolgotrajna srčna hiba, ki se ji je naposled pridružila še vodenica, je danes izpodzela življensko nit skrbnemu očetu 7 malih otročičev, možu dobre žene. Frančišek Šoukal je s Češkega prišel na Slovensko kot krojaški pomočnik ter ostal med nami kot popolnoma naš. Bil je med krščansko-socialnim delavstvom eden najprirednejših učencev Krekoviha. V bivšem »Kat. domu« se je z vnujo udeleževal socialistnih razgovorov in govorniških večerov, ki jih je vodil dr. Krek. Bil je čista, plemenita duša, prepričan katoličan, zvest tovariš skozi celo življenje. Njegov pogreb bo v nedeljo dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne iz dež. bolnice. Naj počiva v miru!

lj Duhovne vaje za žene, ki so se vršile te dni pri sv. Petru v Ljubljani, so se danes završile s skupnim sv. obhajilom. Vdeležba je bila ves čas obilna in mora biti za nas vse tolažljivo dejstvo, da hočejo naše žene in matere biti in ostati krščanske. To nam je najboljša jamstvo za srečno bodočnost našega naroda.

lj Večerni pasijonski govori bodo veliki teden v cerkvi sv. Petra vsak večer ob 7. uri Začetek v ponedeljek, dne 21. t. m., sklep na Veliki petek, dne 25. t. m. — Osrednja misel govora: Sv. Križ, drevo življenja.

lj Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani. Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani se obrača na vse prijatelje cerkve sv. Jožefa, naj ji prihitijo na pomoč s prispevki, da jo bo mogoče čim prej blagosloviti in posvetiti.

lj Marijina kongregacija za gospode. V soboto, dne 19. t. m., na praznik sv. Jožefa skupno sv. obhajilo ob pol 7. uri.

lj Organizacija javnih nameščencev S. L. S. Člani se opozarjajo, da se vrši običajna tedenska seja danes, v petek, ob 8. uri zvečer v navadnih prostorih. — Na sporedu je važen pogovor, zato je udeležba obvezna. — Predsednik.

lj Magistrat dolži vladno radi draginje mesa. Mestno tržno nadzorstvo nam poroča, da mestna občina odklanja vsako odgovornost za pretečo draginjo in pomanjkanje govejega mesa, ki je povzročeno vsled gospodarske politike centralne vlade. Dne 19. februarja 1921. sklenjeno znižanje carine za izvoz živine in mesa za 50 odstotkov ter dovoljeni izvoz živine je povzročilo silno podraženje žive teže širom vse Slovenije ter onemogočilo domačemu trgu vsak nakup klavne živine. Domači trg bo prisiljen, ako bo hotel imeti blago, konkurrirati z izvozom in plačevati horendne cene. Odgovornost za nastalo draginjo in posledice nosi edinole vlada. Mestne občine so brez moči in je vsaka samopomoč brezuspešna, ako ni podpirana od krepkih vladnih ukrepov.

lj Ljubljanski trg. Na mesnem trgu je nastopila zopet kriza. Govejega mesa primanjkuje in ga bo še bolj primanjlovalo. Kot smo svoječasno že poročali, je dne 19. februarja 1921 od centralne vlade določeno znižanje carine na 50 odstotkov na izvoz govejega mesa in dovoljeni izvoz žive klavne živine enako po zelo znižani carji povzročilo na mah silno podraženje žive teže. Domači trg horendnim cenam, ki jih plača eksport, ne more slediti, a bo moral, če bo hotel imeti blago, sploh konkurirati z izvozom in plačevati horendne cene. Vsaka uspešna odpomoč od strani mestnih uprav je izključena, ako ni podpirana od krepkih vladnih ukrepov. Cela armada prekupcev za živino po deželi kupuje blago od kmetov ter jo potem na živinskih semnjih ali direktno eksportirajo firmam prodajajo po kolikor mogoče visoko navitih cenah. S tem bistveno pripomorejo k navijanju cen goveje živine. Ti prekupci opravljajo svoj posel po večini brez vsakega obrtnega dovoljenja. Bilo bi skrajno na mestu, da bi okrajne oblasti in zendarmerijske postaje te ljudi brezobzirno zasledovale. Naš trg se bliža glede govejega mesa neprijetnim časom. Pretečeni teden je bil trg delno založen z govejim mesom šibkejšee kakovosti po ceni 30 K prve vrste, 28 K druge vrste. Telečjega in govejega mesa je na trgu dovolj. Slanina se slabo kupuje in preestaja. V ostalem je trg dobro založen. Moka se vzdržuje na 18 K za št. 0. Vsled poostrene kontrole prekupčevanja je na trgu zopet dovolj jajc po ceni 2 K za kos.

lj Žalna manifestacija. Pozivljamo vsa društva, da se udeležijo žalne manifestacije polnoštevilno in s zastavami z žalnimi odznaki.

lj Marijonetno gledališče igra v nedeljo, dne 20. marca, ob 3. popoldne in ob 6. zvečer bajko v štirih dejanjih: »Obuti maček«. Kot predigra se bo predstavljval šaljiv prizor: »Protestni shod lutke«, kjer nastopi Gašperček kot glavni govornik.

lj Nahrbtnik poln jestvin. Z ozirom na to notico v »Novem Casu« od 12. t. m. smo prejeli od merodajnih faktorjev pcjasnilo, da je imel redov Urban Belović dovoljenje, da živila ponese na grad naredniku. Vse drugi vestli so brez vsake podlage.

Naša društva.

d Sentjakobska prosveta. Na Cvetno nedeljo zvečer ob šestih bo skioptično predavanje o Sv. deželi.

d Kdor hoče videti lepo resno igro, naj gre na praznik sv. Jožefa ob pol 8. uri zvečer v Ljudski dom, kjer igrajo Sentpetrčani »Bele rože«, sliko iz življenja v štirih dejanjih. Predprodaja vstopnic razvidna na plakatih.

Kdor hoče videti lepo resno igro, praznik sv. Jožefa bo ob sedmih za člane sv. maša z govorom in skupnim sv. obhajilom. — V ponedeljek dne 21. t. m. točno ob osmih zvečer društveno predavanje. Vstop prost.

d Šišensko prosvetno društvo priredi na praznik sv. Jožefa in v nedeljo v šolski telovadnici igro »Tihotapci«. Začetek ob 6. uri zvečer.

DANAŠNJA PREDBORZA. Zagreb, 18. marca. (Izvir.) Današnja predborza notira sledeče kurze: Dunaj 20.75; Italija 588; Berlin 229; Praga 189.10; dolar 139.

Odgovorni urednik Anton Marincik. Izdaja konzorcij »Novoga Casaa«. Tiska jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

J. Kopač, svečarna

Ljubljana, Celovška cesta 90. priporoča voščene sveče, zvitke, sveče za hišno rabo in kadilo, kupce čebelnih voskev, suhe satine, kapljine po najvišji dnevni ceni.

SOBNO SLIKARSTVO IVAN KOŠAK

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15 se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v najbješji izrisitvi in po solnih cenah.

F. BRUMAT LJUBLJANA Osobovrstno manufacturo in t'amine po konkurentni ceni. Mestni trg 25. I.

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

sa cele in opremo priporoča J. GOREC LJUBLJANA, Gospodarska cesta štev. 14.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

SEDMO POGLAVLJE.

Jona v pasti. — Miš skuša pregledati mrežo. »Oj, predraga Nidija!« je vzkliznil Glavk, ko je prečital pismo, »ti najlepša poslanka, kar jih je kedaj hodilo med nebom in zemljo — kako naj te zahvalim?«

»Sem že poplačana,« je odgovorila uboga Tesalka.

»Jutri, jutri, kako naj prebijem te ure dole?«

Zaljubljeni Grk ni pustil Nidije proč, čepravno je nekolikokrat skušala zapustiti sobo; vedno in vedno zapest mu je morala natančno ponavljati vsako besedico kratkega razgovora med njo in Jono; tisoč in tisočkrat je pozabil na njeno nesrečo in jo izpraševal o očeh, o obrazu svoje ljubljenske, nato pa je zdajci opravičil svoj pogršek in jo je prosil, da iznova započne celo zgodbo, ki jo je bil tako prekinil. Ure, ki so bile tako mučne za Nidijo, so mu urno in veselo potekale in mrak se je že stemnil, ko jo je vnovič poslal k Joni z novim pismom in novimi cveticami. Komaj pa je odšla, so prišli nadenj Klodij in več drugih od njegovih veselih tovarišev; norčevali so se iz njega zaradi samotaranja tekom eelega dne in zaradi njegove odsotnosti pri navadnih zbirališčih; povabili so ga, da jih spremlja v razna zabavišča onega živahnega mesta, ki so dan in noč nudila zabavi izpremeneno. Kakor je po južnih krajih se dandanes navada, so se Italici tudi tiste čase kaj radi zbirali zvečer, poslušali pod stebreniki tempeljev ali v sencji gajev, ki so se nahajali tuptam med ulicami, godbo ali zgodbe iznajdljivih pripovedačev, pozdravljali vzhajajoči mesec s pitnimi daritvami zmuzlega vina in petjem. Glavk je bil presrečen, da bi bil nepri-

den; hrepenel je otrsteti se prevelike radosti, ki ga je težila. Rače volje je sprejel nasvet tovarišev in smejoč so jo skupaj mahnilo po obljudenih, lesketajočih ulicah.

Medtem je prišla Nidija zopet do Jonine hiše, ki pa je že davno odšla z doma; malomarno je vprašala, kam je šla.

Odgovor jo je prevzel in osupnil.

»K Arbaku na dom — Egipčan? Nemo goče!«

»Resnica, moja mala,« je rekla sužnja, ki je odgovorila na vprašanje. »Že dolgo je znana z Egipčanom.«

»Že dolgo! Oj, bogovi, in Glavk jo vendar ljubi!« je zamrmrala Nidija sama pri sebi. Na glas pa je vprašala: »Ali ga je poprej že večkrat šla obiskat?«

»Še nikoli do danes,« je odvrnila sužnja. »Če je vse pohujšanje resnično, ki se govori o njem po Pompejih, bi bilo nemara boljše, da bi se sedaj ne upala tjakaj. Ampak ta uboga moja gospodarica ne izve ničesar od tega kar pride do naših ušes; govornjenje v vestibulu ne seže do peristilca.«

»Do danes nikoli,« je ponavljala Nidija. »Ali dobro veš?«

»Dobro, lepotica moja; ampak kaj je to mar tebi ali nam?«

Nidija se je za hip obotavljala, zatem pa je postavila cvetlice, ki jih je nosila, na tla, poklicala sužnj, ki jo je bil spremljal, ter je odšla iz hiše, ne da bi še besedico izpregovorila.

Šele ko je imela polovico pota do Glavkovega doma za seboj, je prekinila molk, in še tedaj je samo zamrmrala sama pri sebi: »Njej se niti ne sanja, se ne more, o nevarnostih, ki se je podala vanje. Oj, neumnica, kakoršna sem — ali naj jo rešim? — Jo, zakaj ljubim Glavka bolj kot samo sebe.«

Dospelši do Atenčeve hiše, je izvedela, da je odšel iz doma z družbo svojih prijate-

ljev, in nihče ni vedel, kam. Pred polnočjo ga pa gotovo ne bo domov.

Tesalka je zaječala; zgrudila se je na sedež v veži in si je zakrila z rokami obraz, kakor da bi hotela zbrati svoje misli. »Niti hipa se ne sme izgubiti«, je pomislila in vstala. Obrnila se je k sužnji, ki jo je spremljal.

»Ali ti je znanco, ga je vprašala, »če ima Jona kakšega sorodnika ali dobrega prijatelja v Pompejih?«

»Ej, pri Jupitru,« je odgovoril suženj, »ali si taka trapa, da kaj takega vprašaš? Vsaki človek v Pompejih ve, da ima Jona brata, ki je bil, dasi mlad in bogat — med nama rečeno — tako bedast, da je postal Izidin svečenik.«

»Izidin svečenik! Oj, bogovi! In ime mu je?«

»Apecid.«

»Sedaj vem vse,« je zamrmrala Nidija: »brat in sestra naj bosta obadva žrtvi. Apecid! Res, to je listo ime, ki sem ga slišala v — ha! Polem pa dobro pozna nevarnost, ki preti njegovi sestri. K njemu pojdem.«

Ob tej misli je planila pokonci, vzela palico, ki ji je vedno vodila stopinje ter je pohitela proti bližnjemu Izidinu svetišču. Dokler ni prišla pod zaščito dobrega Grka, je ta palica vodila ubogo deklo po Pompejih od vogala do vogala. Poznala je vsako ulico, vsak ovinek v bolj obljudenih mestnih delih, in ker so prebivalci gojili sočutno, napol praznovno spoštovanje do vseh, ki so bili enako nesrečni, so se vedno umaknili njenim opreznim stopinjam. Revica, ni pa se ji sanjalo, da ji bo slepota koristna in vse varnejši kažipot kakor najbistrejše oko, predno bo preteklo nekaj dni!

Odkar pa je bivala pod Glavkovo streho, jo je on pustil vedno spremljati po sužnji; in ta revež, ki je bil precej debel človek in ki je po dvakratni poti do Jonine hiše moral sedaj v tretjč od doma, je hitel za njo. tarnal

nad svojo usodo in je slovesno zagotavljal Kastorja in Poluksa, da je prepričan, da ima to slepo deklo Merkurjeva krila in Kupidovo nezanesljivost.

Nidija pa je bilo le malo njegove pomoči treba, da je našla pot do poznane Izidinega templja. Prostor pred njim je bil sedaj prazen in brez zaprek je dospela do svete pregraje.

»Tukaj ni nikogar,« je dejal debeli suženj. »Kaj pa bi rada ali koga? Mar ne veš da svečeniki ne bivajo v svetišču?«

»Zaklič!« je rekla nepopravičljivo; »najmanj en svečenik je noč in dan na straži v Izidinem svetišču.«

Suženj je zaklital — a nikdo se ni prikazal.

»Ali nikogar ne vidiš?«

»Nikogar.«

»Motiš se; jaz pa čujem...«

Suženj se je začuden godrnjaje ozrl s svojimi velimi očmi okoli, in pred enim od oltarjev je uzrl neko postavo, ki se je sklanjala kakor zatopljen v premišljevanje.

»Sedaj vidim neko postavco,« je rekla, »in soditi po belih oblačilih, je to svečenik.«

»Oj, Izidin svečenik!« je zaklicala Nidija, »služabnik najstarodavnejšega božanstva, čuj me!«

»Kdo kliče?« se je oglasil zamolkel, otožen glas.

»Nekdo, ki nima navadnega sporočila za enega od vaše družbe. Ne prinajam vprašat prerочиšča, prihajam z važno vestjo.«